

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ

Люблю вечори четвергів.

Вони дарують відчуття випадіння з часу.

Сімейний вечір утрюх — наша традиція.

Мій син Чарлі сидить за столом, щось малює в альбомі. Йому майже п'ятнадцять. За літо хлопчина підріс на п'ять сантиметрів, і тепер зростом зрівнявся зі мною.

Я відвертаюся від цибулі, яку нарізаю півкільцями, й запитую:

— Можна глянути?

Він піднімає альбом, показує мені гірське пасмо якогось нетутешнього виду.

— Чудово. Просто так малюєш?

— Домашнє завдання на завтра.

— Ну, тоді не відволікайся, містере Остання Хвилина.

Стою на кухні, щасливий, трохи напідпитку, і не підозрюю, що сьогодні кінець оцьому всьому. Кінець усьому, що я знаю, усьому, що люблю.

Ніхто тобі не скаже, що ось-ось усе зміниться, що все піде шкереберть. І немає ніякого сигналу про небезпечне зближення, ніякого знаку, що ти стоїш на краєчку прірви. І може, саме від того трагедія стає ще трагічнішою. Не тільки від того, що стається, а й від того, як це стається: підступний удар нишком, невідь звідки, неочікувано. Й часу нема ані усвідомити все, ані приготуватися.

Світло люстри виблискує на поверхні вина в моєму келиху, від цибулі сльозяться очі. У кабінеті на старому програвачі крутиться платівка Телоніуса Монка*. Є в аналогового запису багатство, яке ні з чим не зрівняти — потріскування стативи між доріжками. Кабінет завалений стосами рідкісного вінілу, який я все обіцяю собі розібрати найближчими днями.

Моя дружина, Даніела, сидить біля кухонного острова, в одній руці крутить майже порожній келих з вином, а в другій тримає телефон. Вона відчуває на собі мій погляд і всміхається, не відриваючись од екрана.

— Я знаю, — каже вона. — Я порушую головне правило сімейного вечора.

— Щось важливе? — питаю.

Вона зводить на мене погляд своїх темних іспанських очей.

— Нічого.

Я підходжу до неї, обережно беру телефон з її руки і кладу його на стіл.

— Не хочеш зайнятися макаронами? — питаю.

— Мені більше до вподоби дивитися, як *ти* куховариш.

— Справді? — потім тихіше: — Це тебе заводить, еге ж?

— Ні, просто так набагато цікавіше: пити й нічого не робити.

Її подих винно-солодкий, а усмішка — з тих, що здаються неможливими з архітектурної точки зору. Вона й досі бентежить мене.

* Телоніус Монк (англ. *Thelonious Monk*; 10 жовтня 1917 – 17 лютого 1982) — видатний джазовий піаніст і композитор, один з родоначальників бібопу.

Я допиваю свій келих.

— Відкриємо ще пляшку?

— Дурні були б, якби не відкрили.

Поки я відкорковую нову пляшку, вона знову бере телефон і показує мені екран.

— Я читала в «Чикаго мегезін» рецензію про виставку Марші Альтман.

— Позитивний?

— Практично любовний лист.

— Радий за неї.

— Мені завжди здавалось... — вона замовкає, але я знаю, до чого йдеться. П'ятнадцять років тому, до нашого знайомства, Даніела подавала великі надії у світі мистецтва в Чикаго. Вона мала власну студію в Бактауні, виставляла свої роботи в кількох галереях, підготувала свою першу персональну виставку в Нью-Йорку. Та життя диктувало своє. Я. Чарлі. Напад важкої післяпологової депресії.

Крах усіх її планів.

Тепер вона дає приватні уроки учням середніх класів.

— Не скажу, що не радю за неї. Ну, тобто, вона талановита й цілком заслуговує на все це.

Я кажу:

— Якщо тобі від цього трохи полегшає, то Раян Голдер щойно отримав премію Павійського університету.

— Що це?

— Міждисциплінарна нагорода, яку присуджують за досягнення в медико-біологічних та природничих науках. Цю премію Раян отримав за дослідження в неврології.

— Щось солідне?

— Мільйон доларів. Визнання. Відкриті шлюзи для грантів.

— Крутіше ТА?

— Авжеж, це справжня премія. Він запросив мене на невелику неформальну вечірку з цього приводу, але я відмовився.

— Чому?

— Бо це наш вечір.

— Треба було піти.

— Та мені й справді якось не хочеться.

Даніела підняла порожній келих.

— Отже, ти хочеш сказати, що в нас обох є непоганий привід добряче напитися сьогодні ввечері.

Я цілую її, а потім щедро наливаю із щойно відкритої пляшки.

— Ти міг би отримати цю премію, — каже Даніела.

— А весь світ мистецтва в цьому місті міг би належати тобі.

— Але ми зробили оце, — вона вказує на високу стелю й просторі кімнати нашого особняка. Я придбав його ще до Даніели, за гроші від спадщини. — І ось це, — додає вона, показуючи на Чарлі, який захоплено малює, чим нагадає мені саму Даніелу, занурену в малювання.

Дивно відчувати себе батьком підлітка. Одна річ виховувати маленького хлопчика, зовсім інша, коли людина на порозі дорослого життя чекає від тебе мудрої поради. Боюсь, я мало чим можу йому допомогти. Так, є батьки із чітким, ясним і впевненим поглядом на життя, які точно знають, що треба сказати своїм синам і донькам. Я не такий. Що старше я стаю, то менше тямлю. Я люблю свого сина. Він — усе для мене. Та я не можу позбутися відчуття, що підводжу його. Випихую його у жорстокий світ і не даю нічого, крім крихт своєї туманної перспективи.

Я йду до шафи біля раковини, відчиняю її і починаю там лашпотіти, шукаючи коробку фетучині.

Даніела звертається до Чарлі:

— Твій батько міг би отримати Нобелівську премію.

Я сміюся.

— Ну, це перебільшення.

— Чарлі, не слухай його. Він геній.

— Ти дуже мила, — кажу я. — І трошки п'яна.

— Це правда, і ти це знаєш. Наука багато чого втрачає, бо ти дуже любиш свою сім'ю.

Я лишень всміхаюся на це. Коли Даніела хильне зайвого, відбуваються три речі: вчувається її рідний акцент, вона стає агресивно доброю і вдається до гіпербол.

— Якось уночі твій батько сказав мені — і я ніколи цього не забуду — що чиста наука з'їдає життя. Він сказав... — Раптом я здивовано зауважив, що емоції взяли над нею гору. Її погляд затуманився, вона похитала головою, як робила завжди, збираючись заплакати. В останню мить вона опановує себе, пересилює. — Він сказав: «Даніело, на смертному одрі я б хотів згадувати тебе, а не холодну, стерильну лабораторію».

Я дивлюся на Чарлі, помічаю, як його очі округлюються.

Мабуть, він збентежений виявом батьківської мелодрами.

Я втуплююся в шафу, чекаю, поки зникне грудка в горлі.

Відтак хапаю макарони й зачиняю дверцята.

Даніела п'є вино.

Чарлі малює.

Момент минає.

— І де ця Раянова вечірка?

- У «Віллідж Теп».
 — Так це ж твій бар, Джейсоне.
 — То й що?

Вона підходить, бере в мене коробку макаронів.

— Піди випий зі своїм старим приятелем по коледжу. Скажи, що ти пишаєшся ним. Із високо піднятою головою. Передай йому мої вітання.

— Я не передаватиму йому вітань од тебе.

— Чому?

— Бо він на тебе запав.

— Припини.

— Вже давно. Ще коли ми були сусідами по кімнаті. Пам'ятаєш оту останню різдвяну вечірку? Він усе намагався виманити тебе постояти з ним під омелою.

Вона лише сміється і каже:

— Поки ти повернешся, вечерея вже буде на столі.

— Тобто я мушу повернутися через...

— Сорок п'ять хвилин.

— І що б я без тебе робив?

Вона цілує мене.

— Не будемо навіть думати про це.

Я хапаю ключі й гаманець із керамічної тарілки біля мікрохвильовки й рушаю в бар. Мій погляд падає на люстру-гіперкуб над обіднім столом. Даніела подарувала її мені на десяту річницю нашого весілля. Найкращий подарунок на світі.

Я доходжу до вхідних дверей, і Даніела кричить:

— Повертайся з морозивом!

— М'ятне з шоколадною стружкою! — додає Чарлі.

Я здіймаю руку, піднімаю великий палець.

Не озираюся.

Не кажу до побачення.

І ця мить прослизає непомітно.

Кінець всьому, що я знаю, кінець всьому, що люблю.

Я живу на Логан-сквер ось уже впродовж двадцяти років, і ніколи вона не буває такою красивою, як у перший тиждень жовтня. Мені завжди пригадується рядок із Ф. Скотта Фітцджеральда: *«Прийдуть прохолодні осінні дні, і життя завирує знову»*.

Вечір прохолодний, небо чисте, тож навіть видно жменьку зірок. У барах, напханих розчарованими вболівальниками «Чикаго кубс», галасливіше, ніж звичайно.

Я зупиняюся на тротуарі у світлі занадто яскравої вивіски, яка блимає написом «Віллідж Теп», і вдивляюся крізь відчинені двері вглиб звичайнісінького бару, котрий можна знайти на кожному розі будь-якої пристойної околиці Чикаго. Це найближчий шинок од мого дому — всього лишень за кілька кварталів.

Я проходжу крізь сяйво блакитної неоновної вивіски у вітрині й ступаю в дверний отвір.

Метт, бармен і власник, киває мені, коли я заходжу досередини, проштовхуючись крізь натовп навколо Раяна Голдера.

— Щойно розповідав про тебе Даніелі, — кажу Раяну.

Він усміхається, занадто випещений і вичепурений як на того, хто заробляє читанням лекцій, — стрункий, засмаглий, у чорній водолазці, з доглянутим заростом на обличчі.

— Чорт забирай, я такий радий тебе бачити! Я звуршений, що ти прийшов. Люба? — він торкається оголеного плеча молодій жінки, яка сидить на стільці поряд із ним. — Ти не проти, якщо мій дорогий старий друг украде на хвилинку твого стільця?